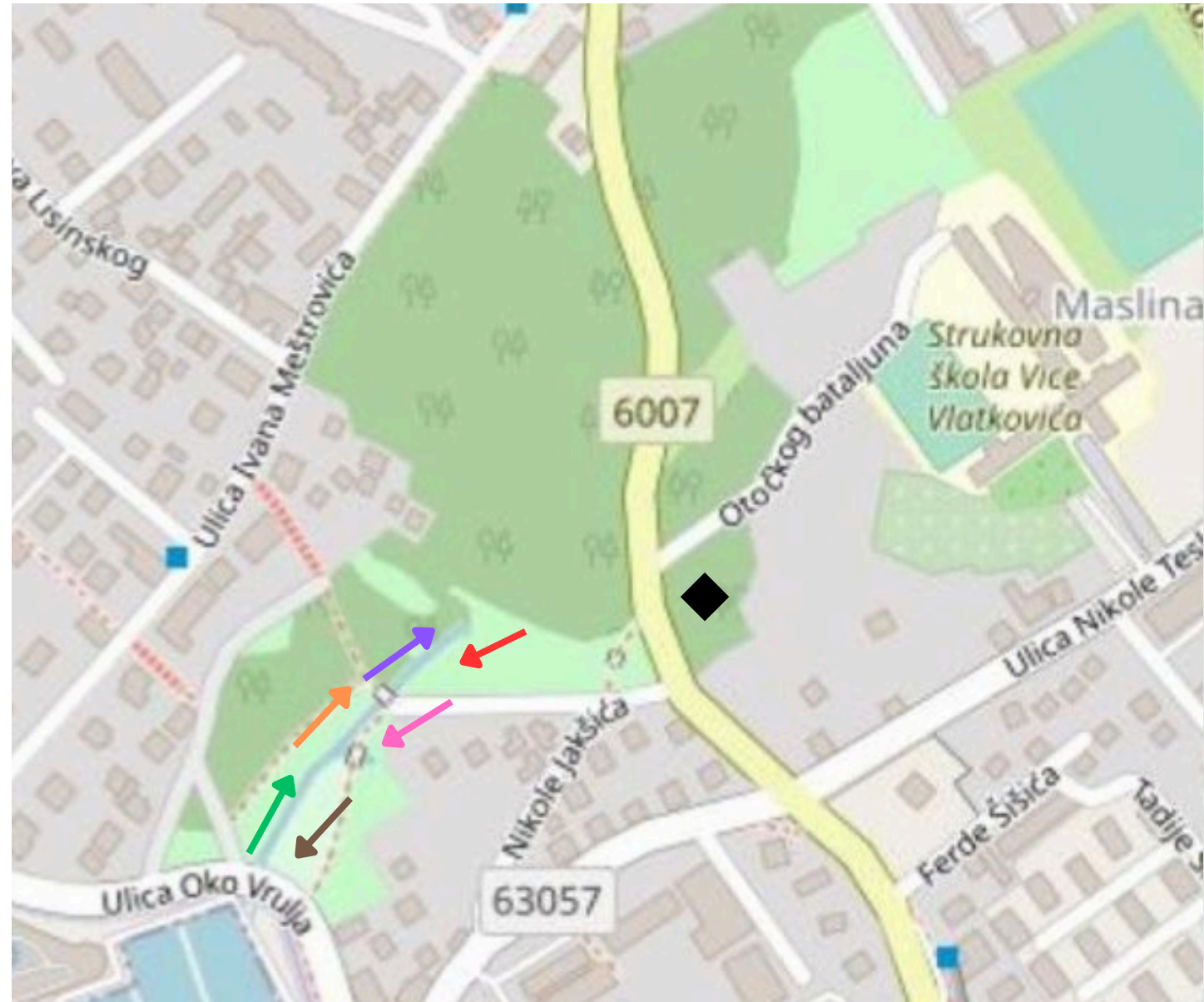

Novo ruho Vruljice: studentska etnografija građanske inicijative

Obrazovanjem o okolišu do očuvanja izvora života (iz sveučilišne nastave o prostoru i krajoliku)

Okoliš obuhvaća sve prirodne i umjetne elemente koji nas okružuju – zrak, vodu, tlo, biljni i životinjski svijet, ali i infrastrukturu i prostor koji oblikujemo. To je prostor međudjelovanja prirode i čovjeka, čije očuvanje je ključno za zdravlje, kvalitetu života i održivost zajednice. U kontekstu parka Vruljica u Zadru, okoliš uključuje vrulje (izvore vode), drveće, biljke, tlo, životinje, staze i urbanu opremu, ali i način na koji ljudi koriste i doživljavaju prostor. Vruljica je vrijedan urbani prirodni okoliš u kojem se spajaju prirodne značajke (voda, zelenilo) i rekreativne potrebe građana.

Usporedni primjer 1: Kao i Vruljica, inicijativa Spasimo Biševo bavi se očuvanjem prirodne i kulturne baštine, koristeći participativno mapiranje za dokumentiranje vrijednih lokaliteta i borbu protiv turističke eksploatacije. Obje inicijative mobiliziraju lokalnu zajednicu kako bi se prostor očuvao na temelju stvarnih potreba i identiteta mjesta. <https://spasimobisevo.org/>

Voda je prirodni resurs od ključne važnosti za život i okoliš, prisutna u različitim oblicima kao što su rijeke, jezera, podzemni izvori i more. U kontekstu Park Vruljica u Zadru, voda ima posebno značenje jer upravo izvor "vrulje" – podzemni izvor slatke vode koji izvire u morskom ili kopnenom području – daje parku i ime te stvara specifični mikroekosustav.

Okoliš

Šume su ekosustavi s gustom sklopom drveća i bogatim biološkim raznolikostima koji pružaju niz ključnih usluga: pročišćavanje zraka, zaštitu tla, regulaciju klime i stanište za brojne vrste. Iako Park Vruljica nije šuma u klasičnom smislu, on sadrži vrijedne šumske elemente poput zbijenih skupina stabala, grmlja i vlažnih šumskih staništa uz potoke i vrulje. U urbanom kontekstu, takva "urbana šuma" u Vruljici ima važnu ekološku, rekreativnu i edukativnu funkciju – pruža hladovinu, smanjuje buku i zagađenje, te služi kao prostor za odmor i kontakt s prirodom.

Voda

Vruljica

Šuma

Usporedni primjer 4: Sličnosti Zona Alamar, Tijuana i parka Vruljica – Mapiranje zagađenja i utjecaja na vodne tokove; u Vruljici je izvor vode ključan resurs koji građani žele sačuvati od izgradnje.

Usporedni primjer 2: Kao i u slučaju Marjana, građani u Zadru koriste GIS i mapiranje da bi ukazali na prijetnje urbanizacije prema zaštićenim zelenim zonama. Obje lokacije su urbane šumske oaze i suočavaju se s pritiscima izgradnje i prometne infrastrukture, dok se građani protive degradaciji javnog prostora i prirodnih ekosustava.

Betonizacija

Usporedni primjer 3: Prosvjed u Privlaci, uvala Livadica (HR) - U oba slučaja zajednica se suprotstavlja agresivnim urbanističkim planovima koji prijete devastacijom prostora (turistička infrastruktura u Privlaci, infrastrukturni zahvati u Vruljici). Participativno mapiranje i prosvjedi koriste se za isticanje važnosti lokalnih ekoloških i kulturnih vrijednosti, te kao alat za javno zagovaranje protiv betonizacije.

U kontekstu parka Vruljica u Zadru, betonizacija bi značila potencijalnu prijetnju prirodnim vodnim tokovima i vlažnim staništima koje stvaraju vrulje. Ako bi se, primjerice, izgradile betonske šetnice preko prirodnih izvora ili potoka, to bi moglo poremetiti vodeni ekosustav, smanjiti upojnost tla i povećati rizik od poplava.

◆ FB grupa "Za spas Vruljice", 23.01.25.-"Na toj građevinskoj čestici nalazi se i šest **aktivnih izvora**, a investitor ih već danima pokušava **začepiti betonom**. Za to vrijeme, radnici s gradilišta pokušavaju **isušiti izvore** pumpama."

FB grupa "Za spas Vruljice", 26.2. 25.- Blato u Vruljici. Stranci a i naši nam uništavaju sa ovim **gradnjama** i **vodu** i **čisto more**. I nažalost nije samo u Zadru već i diljem naše obale od juga do sjevera.

FB grupa "Za spas Vruljice", 13.2.25. - Jer su posjekli **stabla**, **zeleno** raslinje koje **vodu** akumulira, radi nakaradnih, stravičnih, **zgrada**.

FB grupa "Za spas Vruljice", 27.4.2025.- Investitori tuže prokazivače, "zbog narušavanja ugleda". Tako je kada ne možeš priznati da si sam sebi narušio ugled devastacijom **izvora vode**. Nadam se da neće uspjeti prodati puno **stanova**, jer tko gradi bespravno, život mu vrati..

FB grupa "Za spas Vruljice", 1.2. 2025. - "U ovoj **uvali** Vrulja, gdje se spajaju **more**, **potok** i **park**, imamo devastaciju koja je rezultat nesustavnog uređenja. Ovo nije samo **prostor prirode**, ovo je i prostor sjećanja, koji generacije Zadrana poznaju, vole i koriste."

FB grupa "Za spas Vruljice", 2.3.2025.- Ja više volim da Vruljica ostane što **prirodnija**: **BEZ STAKLA I DODATNIH GRADEVINA**, DA OSTANE SA ŠTO VIŠE **TRAVNJAKA, BISTROM VODOM**, SA PUNO **STABALA**...Sanjam?"

